

BUCOVINA VĂ AȘTEAPTĂ ACASĂ, FRAȚI ROMÂNI!

De 14 ani, în fiecare vară, peste 350 de elevi, studenți și cadre didactice români din Republica Moldova, Ucraina, Bulgaria, Timocul Sîrbesc, vin în țară să cunoască munții și marea, râurile și Obcinele Bucovinei, vin să cunoască Delta și Maramureșul.

Anul acesta am avut plăcerea să însoțesc un grup de liceeni, studenți și cadre didactice din raionul Criuleni. Grupului s-au alăturat și doi preoți, care voiau să viziteze și să fie părtași la unele manifestări religioase. Am fost oaspeții Sucevei, avînd gazdă Centrul pentru Educație Incluzivă.

Atmosfera jovială din autocar a făcut să pară că timpul zboară și nici nu ne-am dat seama cînd am ajuns la Suceava. Domnul administrator Emil, împreună cu o parte din personalul școlii, ne aștepta pentru a ne caza și oferi masa.

A doua zi dimineață am intrat în programul de tabără. Și cum românul începe tot lucrul cu rugăciune, așa am făcut și noi. Primul obiectiv a fost biserica care adăpostește moaștele Sf. Ioan cel Nou. Sfîntul lăcaș și curtea erau pline de credincioși. Cu toate acestea am reușit să ne strecurăm prin mulțime și o clipă să ne plecăm grumazul sufletului și al trupului înaintea Sfîntului.

Nu departe, în Parcul Central, se află Muzeul de Științele Naturii. Colecția de minerale și roci, de păsări și mamifere din ținutul Bucovinei, dar și sălile-dioramă, ne-au determinat să ieșim destul de greu din muzeu.

Doar la cîteva minute, se află Muzeul de Istorie. Materialele expuse și explicațiile ghidului au fost o adevărată lecție de istorie, care a impresionat pe mulți dintre noi. Cel mai atractiv moment a fost în Sala Tronului. Ștefan cel Mare, personajele care participau la sfatul țării, costumele și armele create ne-au reîntors în atmosfera Moldovei de acum 500 de ani.

După-amiază ne-am deplasat la Mănăstirea Dragomirna. Știm că în Bucovina multe dintre mănăstiri au ceva unic. Așa este și această mănăstire, care poate fi considerată o capodoperă lăsată moștenire de la străbuni. Primul contact vizual cu mănăstirea îți lasă impresia că este o corabie aidoma celei a lui Noe, care navighează peste timp. De la Dragomirna am pornit pe urmele lui Ștefan și am ajuns în partea opusă a orașului, la Cetatea de Scaun.

Am ajuns și la cea mai importantă ctitorie a marelui domnitor Ștefan cel Mare – Putna. Pentru toți românii din afara granițelor este o împlinire spirituală să ajungă măcar o dată în viață aici. Un ghid tînăr, călugăr al mănăstirii, ne-a captat imediat. Presupun că în viața civilă a fost cadru didactic, căci a desfășurat la modul cel mai serios o lecție profundă de istorie. Am aflat multe lucruri pe care nu le știam despre cel mai strălucit domn român. La sfîrșit a făcut evaluarea cunoștințelor „achiziționate” la oră. Elevii au participat activ la discuții. Un licean s-a evidențiat prin cunoștințele legate de istoria României. Părintele i-a sesizat bagajul bogat de cunoștințe și la urmă l-a premiat.

Dar lecția de istorie nu s-a terminat aici. Au mai urmat alte două obiective, care au întregit activitatea. Am urcat la crucea de pe muntele din fața mănăstirii, despre care se spune că de acolo s-ar fi hotărît locul unde să fie construită Putna. Urcușul

a fost destul de anevoios. De sus am putut admira toată splendoarea din vale. Pentru copii era ceva nou, fermecător, deoarece mulți dintre ei nu mai urcaseră niciodată un munte.

Și pentru că am ajuns la Putna, nu se putea să plecăm fără să trecem prin locul unde cel mai mare comandant de oști al tuturor timpurilor venea la vreme de restriște – la chilia Sfîntului Daniil Sihastru. La îndemnul lui a ridicat două din perlele Bucovinei – Mănăstirea Putna și Mănăstirea Voroneț. Era înțelept și iubitor de neam. Faptele lui demonstrează că a dus o viață de sfînt, dar a rămas și în istorie ca o mare personalitate.

Pentru a doua jumătate a zilei am programat să vizităm Mănăstirea Sucevița. Înainte de a ajunge, am poposit într-o localitate cunoscută deja și peste hotare – Marginea. Am oprit la atelierul de ceramică, care era încă deschis. Meșterul olar ne-a primit cu tot dragul. Ne-am strîns în jurul lui și eram toți numai ochi și urechi la tot ce ne spunea. Era fericit că are prilejul să vorbească despre ocupația pe care a moștenit-o de la străbuni.

Am fost martori la o parte din procesul de obținere a vaselor din ceramică, unice în lume datorită culorii. Este vorba de ceramica neagră obținută prin mijloace tradiționale, începînd de la prelucrarea lutului adus din apropierea satului și pînă la obținerea formei finale. După ce lutul este frămîntat cu apă, se pune pe roata care se învîrte, iar cu mîinile de aur se dă forma dorită. Cîteva zile se lasă la uscat, se decorează și se dă la cuptor. În procesul de ardere stă tot secretul de obținere a culorilor. La sfîrșit însă se obțin acele vase unice, care sunt cunoscute în multe țări. Copiii au fost încîntați de multitudinea formelor, de jocul culorilor și al ornamentelor. Sunt oameni care demonstrează că ceea ce aparține trecutului sunt averi scumpe. Am plecat de la atelierele din Marginea mai bogați spiritual și cred că oamenii de aici ar trebui să fie un exemplu pentru mulți dintre noi.

La Sucevița am ajuns spre seară, cînd începuse deja să se mai răcorească. Măicuța care ne-a întîmpinat ne-a invitat să luăm loc pe iarbă. Cu vocea blîndă a început să ne povestească despre istoricul și importanța mănăstirii. Pictura exteriorului este foarte complexă și redă mai multe tematici din Biblie. Este realizată pe un fond predominant verde. Drumul spre casă a fost plăcut, iar copiii probabil reflectau la cele văzute.

Am trecut prin Fălticeni, căci voiam să vedem Muzeul Apelor. Am nimerit destul de bine, căci orașul era în sărbătoare de Sfîntul Ilie. Peste tot erau oameni îmbrăcați cu haine elegante, iar cea mai mare parte se îndreptau spre slujbă. Noi aveam un alt obiectiv – Muzeul Apelor. Faima muzeului însă o reprezintă globul geografic și acvariile. Globul care se află în acest muzeu este o realizare unică în lume, care redă relieful uscatului și relieful subacvatic. În acvarii se pot vedea cele mai frumoase specii de pești, scoici, broaște țestoase, raci.

Nu departe de Fălticeni se află un alt mănunchi de obiective, pe care niciun drumeț nu trebuie să le ocolească: Mănăstirea Secu, Sihăstria, Sihla și Neamț. Firește că nu aveam timp pentru toate. De aceea am ales să ne oprim la Sihăstria, acolo unde a trăit un alt mare monah al ortodoxiei – părintele Cleopa. La chilia unde și-a petrecut viața, un călugăr ne-a citit o rugăciune și ne-a miruit. Era fericit că a avut prilejul să dea binecuvîntarea fraților de peste Prut. La mănăstire

călugării de la bucătărie ne-au invitat la masă. Am renunțat la pachetele noastre în favoarea unui prinz cald, excepțional de bun, pregătit de tinerii monahi.

Am continuat drumeția la „Ierusalimul ortodoxiei române” – Mănăstirea Neamț, ridicată ca mulțumire Domnului de Ștefan după victoria de la Codrii Cosminului. Copiii au rămas impresionați de acest complex spiritual.

În drum spre tabără l-am vizitat și pe bădița Creangă la Humulești. Ne aștepta să îi trecem pragul casei modeste, să-i vedem curtea și prispa unde se juca el altădată. Trecînd poarta, deja îți apare în memorie o lume demult apusă, dar plină de farmec și de pioșenie. Obiectele care te întîmpină te duc cu gîndul la obiceiurile, tradițiile, portul și ocupația țaranului din vremea povestitorului. Personajele din opera lui ne-au întîmpinat care mai de care, după obiceiul pe care îl avea fiecare. Cocoșul are și acum punguța găsită cu doi bani, mătușa Mărioara ne aștepta cu jordia în mîină, capra își povătuiește iezii, iar copilul bălai așteaptă în căruță o nouă plecare spre lumea necunoscută. Priveam această lume cu drag, pentru că aici s-au născut poveștile, basmele, aici a rămas copilăria pe care a încercat s-o immortalizeze Ionică în *Amintiri*.

Cu greu ne-am despărțit de Creangă și de casa lui. Copiii nu vor putea să uite această zi, pentru că imaginile cele mai plăcute au fost surprinse de aparatele de filmat sau de fotografiat.

Cu toate că am ajuns mai tîrziu decît ora stabilită, domnul Emil și bucătăresele ne așteptau cu bucatele calde.

Miercuri am stabilit să vizităm Salina Cacica. Am primit explicațiile legate de începuturile minei și de alte evenimente mai importante legate de viața salinei. Cu atenție am coborît cele 192 de trepte și aveam să descoperim o altă lume. La 21 de metri adîncime se află Capela romano-catolică „Sfînta Varvara”, construită în anul 1806. Altarul și amvonul sunt sculptate în sare masivă. Înainte de a coborî, minerii se rugau să fie ocrotiți, iar la sfîrșitul lucrului făceau rugăciuni de mulțumire. La 35 de metri se află Capela ortodoxă și Lacul sărat. La 37 de metri sub pămînt este o sala de dans, loc în care localnicii organizau baluri, spectacole și diferite serbări, fiind singurul loc de distracție din zonă. Băieții noștri au organizat un meci de fotbal, iar noi îi susțineam de pe margine. Acum nu se mai organizează activitățile de altă dată, dar vin poate mai multe persoane la tratament. În fiecare an, pe 15 august, romano-catolicii vin în număr destul de mare la Cacica din toate colțurile țării, dar și de pe alte meleaguri, să sărbătorească pe Sfînta Fecioară Maria. Fiind o zi călduroasă, mulți au preferat să se răcorească în lacul de lîngă salină și apoi să se bronzeze la soare.

Ziua de joi ne-am rezervat-o pentru un alt punct de interes pentru tinerii noștri – Planetariul. Planetariul de la Suceava este cel mai mare din țară și tot aici este organizat un spațiu muzeistic la cerințele cele mai înalte. Am luat contact cu imagini și fotografii din Univers, i-am putut admira prin intermediul fotografiilor pe cosmonauții care au explorat spațiul din jurul Pămîntului. Chiar la intrare este expusă macheta Lunii. În sala Planetariului un tînar profesor a început lecția de astronomie. În cea mai profundă liniște, ascultam explicațiile și priveam mișcarea proiecteurului. Copiii au întreat de unde este acest aparat atît de complicat. Răspunsul l-am aflat imediat. A fost făcut la comandă în Germania. Cu toate că eram în plină zi și soarele își făcuse apariția dis-de-diminează,

noi călătoream nestingheriți printre stele. Admiram luna, mișcarea soarelui, planetele și chiar cele 6000 de stele care se pot vedea cu ochiul liber, stelele căzătoare, sateliții și zodiacele. Ne-a invitat la telescop și copiii au fost mai mult decît încîntați să privească cerul la miezul zilei.

Vineri am încheiat programul taberei cu o întîlnire unde s-au recitat poezii, s-au cîntat cîntece populare românești, dar s-au lăsat și impresii despre activitățile organizate. Am mulțumit domnilor directori Cristina Clim și Ionel Dumistrăcel pentru faptul că ne-au primit în cele mai bune condiții. Poate cu altă ocazie am să redau cîteva impresii culese din eseurile tinerilor. M-au emoționat multe rînduri așternute pe hîrtie. Au simțit dragostea și căldura oamenilor, au avut ocazia să cunoască Bucovina încărcată de istorie, cultură și tradiție. Au simțit că bucovinenii îi așteaptă cu drag pe toți, atunci cînd vin ca prieteni sinceri și curați.

Vica ȚUȚURMAN

PUNȚI DE LEGĂTURĂ ÎNTRE TINERII DIN ROMÂNIA ȘI SERBIA

Venirea tinerilor din Serbia, în perioada 25-31 iulie 2010, a constituit pentru noi un prilej pentru a întări sentimentul mîndriei de a fi român în sufletul acestor adolescenți. Ne-am bucurat că avem ocazia să le arătăm cele mai frumoase locuri din București, să discutăm despre cultura și istoria poporului român, despre arhitectura minunată a orașului București, despre perspective, despre problemele tinerilor în general.

În timpul vizitelor în centrul vechi al orașului, tinerii au apreciat modul în care au fost primiți la Muzeul de istorie al orașului București, unde, pe lîngă aspecte legate de evenimente istorice, au înțeles modul de viață al locuitorilor „Micului Paris”, începînd din vremuri străvechi, din timpul domniei lui Vlad Țepeș, pînă în epoca modernă.

Au urmat apoi vizite la lăcașurile de cult (Mănăstirea și Biserica Stavropoleos, Biserica Sf. Gheorghe, Mitropolia) dar și la Galeriile Muzeului de Artă Națională sau Palatul Parlamentului.

Plimbarea în zona de nord a Bucureștiului a urmărit traseul clasic, începînd de la Casa Presei Libere, Muzeul Satului, Parcul Herăstrău, Șoseaua Kiseleff, Arcul de Triumf, Palatul Victoria.

O altă arteră impresionantă prin frumusețea sa a fost Calea Victoriei, cu Muzeul „G. Enescu”, Palatul Republicii, Ateneul Român, Biblioteca Centrală Universitară. În Piața Revoluției tinerii au făcut o vizită la Centrul de informare al Uniunii Europene.

Incursiunea lor a continuat pe fostul Pod al Mogoșoaiei spre Palatul Telefoanelor, Casa Armatei, Teatrul Odeon, Casa Capșa, Palatul CEC-lui, Muzeul Național de Istorie, pînă la rîul Dîmbovița.

O altă porțiune vizitată de prietenii noștri a fost Bulevardul Magheru, de la Piața Universității pînă la Piața Romană (Universitatea București, Teatrul Național, Biserica Italiană etc.).

Un moment încărcat de istorie a fost vizita la Palatul Mogoșoaia, monument de arhitectură în stil brâncovenesc.

Vizita grupului de tineri din Serbia s-a încheiat cu o plimbare la Muzeul Satului, prilej ce le-a oferit informații despre zonele de cultură și civilizație de pe întreg teritoriul țării.

La plecare, tinerii au primit abecedare și cărți în limba română. Credem că am reușit să îndeplinim obiectivele acestui proiect: realizarea unui dialog intercultural între tineri din Serbia și tineri din București, precum și stimularea tinerilor în cunoașterea valorilor culturii române.

**Elvira PETRESCU, Elisabeta NICULESCU
Dia Daria STOICESCU, Ion GABRIEL**

TINERI BUCOVINENI ACASĂ

Vara anului 2010 a rămas neuitată pentru studenții români de la Cernăuți. Ei au vizitat România (și mulți pentru prima dată!), participând la Tabăra de Cultură și Civilizație Românească organizată de Despărțământul Astra „Mihail Kogălniceanu”, Iași (Responsabil: prof. Areta Moșu, președinte Astra, Iași), Consiliul Județean Botoșani și Despărțământul Botoșani al Astei. Zilele petrecute acolo au fost pline de mister și au rămas întipărite în memorie prin intensitatea trăirii.

Geografia călătoriilor a fost atât de vastă încât ochii tinerilor se făceau tot mai mari și mai mari: Ah! Ce bine că am ajuns la Iași! Frumos oraș! Plimbarea de seară prin acest oraș, frumosul Palat al lui Vasile Lupu, Universitățile acestui oraș, muzeele lui (iată sediul Junimii, Muzeul Literaturii Române, iată minunatul Muzeu al Unirii), ce grădină botanică frumoasă (cei de acasă cu invidie privesc pozele făcute acolo!), iată Humuleștii, vai, aici sunt toți eroii poveștilor lui Creangă, iată ceaslovul care finaliza viața preacuvioaselor muște... S-ar putea continua și continua. Da, programul într-adevăr a fost conceput să uimească, să surprindă plăcut, să lase amintiri de neuitat... A fost într-adevăr o Tabără de Cultură și Civilizație.

Programul Taberei la Iași a avut și un important moment informativ, care poate fi interesant mai ales pentru cei ce doresc să-și urmeze studiile superioare în România. E vorba de vizita studenților la Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” din Iași. Aici studenții au făcut cunoștință cu facultățile universității (de Agricultură, de Horticultură, de Zootehnică și de Medicină Veterinară), au văzut cabinetele modern amenajate și au făcut cunoștință cu unii din profesorii acestei instituții de învățământ superior care, deși era vară și vacanță, au întâmpinat studenții cu sălile de curs larg deschise și au îndeplinit ei înșiși funcția de ghid prin acest edificiu. A surprins plăcut mai ales utilizarea noilor tehnologii în organizarea procesului de învățământ (a vedea creierul uman în format 3D și chiar a putea pătrunde în el și a te plimba prin el ca printr-un parc – aceasta sigur că a fost o experiență de neuitat!!!). Au surprins plăcut și

căminele Universității unde au fost cazați studenții noștri. A surprins plăcut... Dacă e de continuat în acest mod, se poate redacta chiar un micro-roman, deoarece multe în România au fost o surprindere.

Iată ce spune o participantă la Tabără despre zilele petrecute în România (a realizat de astfel un mini-eseu inspirată din trăirile de vară):

...
*Dar nu vine... Singuratic
În zadar suspin și sufăr
Lângă lacul cel albastru
Încărcat cu flori de nufăr.*

Regele soare i-a impus stăpînirea pe marele albastru, cerul. Roua cea rece era așternută pe iarba cea verde și pufoasă. Stoluri de păsări zburau deasupra mea, împreună cu fluturi de diverse culori care dansau în aer.

Cerul era senin și de un albastru pur, iar răcoarea dimineții se făcea simțită. Am mai stat un timp și am admirat natura din țara mea și am pornit la drum.

Un suflet rătăcit, care căuta liniște.

23 august 2010 – dimineața – granița cu România. Timpul e frumos și sper că călătoria mea va fi de neuitat.

Într-adevăr, totul a fost ideal, chiar dacă lumea spune că nimic nu e ideal.

Iașul m-a cucerit la prima vedere. Parcul Copou și-a găsit un loc în inima mea, iar grădina botanică mi-a impus să prețuiesc frumosul și mai mult. Păcat că timpul s-a scurs atât de repede și cele două zile la Iași au zburat ca gândul și s-au prefăcut în amintiri.

Cheile Biczului, mănăstirile din Moldova – cărțile de vizită ale României.

Ozana lui Ion Creangă, satele Humulești, Ipotești – baștinile marilor clasici români.

O nouate neașteptată – ne întoarcem acasă la 28 iulie.

Sufletul meu a rămas acolo... Picioarele duc dorul acelor călătorii. Inima e plină de dragoste... Iar eu însămi sunt pur și simplu fericită.

Și mulțumesc, Doamne, pentru aceste clipe de fericire, pentru aceste amintiri, care sunt cele mai scumpe icoane ale trecutului!

Catedra de Filologie Română și Clasică a Universității Naționale din Cernăuți aduce călduroase mulțumiri organizatorilor Taberei de Cultură și Civilizație Românească, Despărțământului Astra din Iași, Consiliului Județean Botoșani și Despărțământului Botoșani al Astei și în special doamnei Areta Moșu pentru posibilitatea de a (re)descoperi valorile spiritualității românești. Datorită Dumneavoastră tinerii noștri au avut ocazia să ia cunoștință cu viața studențească ieșeană și au făcut un pas înainte pe calea formării lor profesionale și general-umane.